

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه مدیریت حوادث غیرمترقبه کشور»

مقدمه

لایحه «مدیریت حوادث غیرمترقبه کشور» که اینک با تغییر عنوان به «مدیریت بحران کشور» در دستور صحن مجلس شورای اسلامی قرار گرفته است، با همکاری نماینده دولت و اهتمام قابل توجه اعضا، هیئت رئیسه و دبیرخانه کمیسیون شوراها و امور داخلی مجلس، بیش از یک سال و نیم در این کمیسیون مورد بررسی قرار گرفت. با توجه به تلاش صورت گرفته، بسیاری از کاستی‌های لایحه برطرف شده و پیشرفت قابل ملاحظه‌ای از نظر پاسخ به مهمترین مسائل مدیریت بحران در کشور در آن صورت گرفته است. با این حال، برخی اشتباهات ویرایشی نسبت به متن مصوب کمیسیون شوراها و امور داخلی مجلس در لایحه دیده می‌شود که ضرورت دارد به آن توجه شود.

مخصوص صحن علنی

مشخصات لایحه

دوره دهم - سال دوم

شماره ثبت:

۹۰

شماره چاپ:

۶۶۳

تاریخ چاپ:

۱۳۹۶/۷/۱۹

معاونت پژوهش‌های

اقتصادی

دفاتر: مطالعات

بخش عمومی

مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۳۰۱۵۵۷۲

تاریخ انتشار:

۱۳۹۶/۸/۲۷

اهم اصلاحات انجام گرفته در مصوبه کمیسیون نسبت به لایحه دولت

مهمترین ایراد لایحه دولت که در بررسی‌های صورت گرفته توسط کمیسیون تا حد امکان اصلاح شد، ابهام و عدم پیش‌بینی ابزارهای مناسب برای مدیریت مؤثر بحران بود. مهمترین اصلاحات صورت گرفته عبارتند از:

۱. رویکرد پیشگیری از ریسک‌های جدید حوادث و سوانح و کاهش ریسک‌های موجود مورد پذیرش قرار گرفت.
۲. بجای تغییرات ساختاری صرف، برنامه‌ریزی راهبردی برای مدیریت بحران مورد توجه قرار گرفت.
۳. مدیریت بحران از طریق تهیه پیوست کاهش خطر برای طرح‌های توسعه‌ای و تدوین سازوکارهای کاهش خطر در حوزه وظایف توسط دستگاه‌های متولی، به مدیریت توسعه در کشور مرتبط شد.
۴. تمامی ابعاد آسیب‌پذیری در مقابل بحران اعم از فیزیکی، اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی مورد توجه قرار گرفت.
۵. نقش و اختیارات سازمان مدیریت بحران تقویت شد.
۶. سازمان مدیریت بحران موظف به تدوین راهبرد ملی مدیریت بحران و برنامه‌های پیشگیری و کاهش خطر، آمادگی و پاسخ، بازتوانی و بازسازی براساس آن شد.
۷. وظایف ستادهای ملی، استانی و شهرستانی مدیریت بحران در شرایط عادی و اضطراری تصریح شد.
۸. برای تقویت مسئولیت‌پذیری ذی‌مدخلان، وظایف عمومی دستگاه‌ها و چارچوب کلی مسئولیت‌های اساسی آنها در مدیریت بحران تصریح شد.
۹. تأمین اعتبارات مدیریت بحران به تفکیک پیشگیری و کاهش خطر، آمادگی و پاسخ، بازتوانی و بازسازی مشخص شد به‌گونه‌ای که در کنار رعایت نقش سازمان برنامه و بودجه، سازمان مدیریت بحران، مدیریت منابع مالی را برعهده داشته باشد.
۱۰. ابزارهای ضمانت اجرای احکام از طریق تصویب و تخصیص بودجه، مجازات اداری و کیفری و پایش و ارزیابی پیش‌بینی شد.
۱۱. انسجام و شفافیت متن لایحه تقویت شد.

ایرادهای ویرایشی گزارش کمیسیون شوراها و امور داخلی مجلس و پیشنهادهای اصلاحی

در گزارش چاپ شده کمیسیون شوراها و امور داخلی مجلس، برخی اشتباهات ویرایشی نسبت به متن مصوب کمیسیون دیده می‌شود که ضرورت دارد تصحیح شود. آنها عبارتند از:

۱. نادرست بودن اضافه شدن واژه «بازخورد» به تعریف آن در بند «پ» ماده (۳) در نتیجه ویرایش صورت گرفته؛
تعریفی که در متن مصوب کمیسیون از واژه «بحران» به‌عنوان معادل «Disaster» مورد تأیید قرار گرفت، مبتنی بر مراجع معتبر داخلی و بین‌المللی بوده است؛ در حالی که اضافه شدن واژه «بازخورد» به عبارت «اثرات منفی» که برای گویایی بیشتر جمله انجام شده مبنای علمی و فنی ندارد.

پیشنهاد: کلمه «بازخورد» از تعریف واژه «بحران» حذف شود.

۲. مخدوش شدن تعریف «خطر» در بند «ث» ماده (۳) لایحه در نتیجه ویرایش صورت گرفته؛
در بند مذکور واژه «خطر» معادل واژه «ریسک» به کار رفته است. این در حالی است که با ویرایش صورت گرفته، معنای «ریسک» از تعریف «خطر» فهمیده نمی‌شود. تعریف این واژه در متن مصوب کمیسیون، مبتنی بر مراجع معتبر داخلی و بین‌المللی بوده و ویرایش آن موجب نادرستی این تعریف شده است.

پیشنهاد: تعریف واژه «خطر» به تعریف مصوب کمیسیون (پیش از ویرایش) به شرح ذیل بازگردد:
ث - خطر: مقدار یا اندازه خسارات انسانی و مادی احتمالی، در صورت وقوع یک مخاطره در جامعه آسیب‌پذیر است.

۳. نادرست بودن جایگزینی واژه «مخاطره» بجای واژه «بحران» در بند «خ» ماده (۳)؛
براساس مبانی علمی و فنی مدیریت بحران، «مخاطره» تا به حادثه یا سانحه‌ای خسارت‌بار تبدیل نشود، نیاز به پاسخ ندارد. بنابراین، جایگزینی آن با واژه «بحران» در سطر آخر تعریف «پاسخ» که هنگام ویرایش متن مصوب کمیسیون صورت گرفته، نادرست است.

پیشنهاد: در تعریف واژه «پاسخ» در بند «خ» ماده (۳)، بجای واژه «مخاطره» از واژه «بحران» استفاده شود.

۴. نامناسب بودن معادل «برنامه» برای واژه «پروژه» در بند «چ» ماده (۴) در نتیجه ویرایش صورت گرفته؛
لازم به توضیح است که در متن مصوب کمیسیون از واژه «پروژه» استفاده شده بود. معادل فارسی آن، واژه «طرح» است و به اشتباه هنگام ویرایش، واژه «برنامه» جایگزین شده است.

پیشنهاد: در سطر دوم تعریف «پیوست کاهش خطر» در بند «چ» ماده (۴)، بجای واژه «برنامه» از واژه «طرح» استفاده شود.

۵. تکراری بودن مضمون بند «ت» در ماده (۷)؛
مضمون این بند در بندهای «الف» و «ب» همین ماده مطرح شده است. به عبارت دیگر، سند راهبرد ملی مدیریت بحران در بند «الف» و برنامه‌های ملی کاهش خطر حوادث و سوانح، آمادگی و پاسخ، بازسازی و بازتوانی در بند «ب» این ماده چیزی جز سیاست‌ها و برنامه‌های ملی مراحل مدیریت بحران نیست که در بند «ت» مجدداً تکرار شده است. این تکرار علاوه بر زائد بودن، مفاد بندهای «الف» و «ب» را بی‌اعتبار می‌کند.

پیشنهاد: بند «ت» حذف شود.

۶. مخدوش شدن انسجام ماده (۹) در بیان وظایف سازمان در نتیجه ویرایش صورت گرفته در بندهای «ح» و «خ» این ماده؛ در نتیجه ویرایش صورت گرفته، ارتقای توانایی کشور برای بازتوانی و بازسازی که یکی از محورهای وظایف سازمان مدیریت بحران است، حذف شده و به بند «ج» ماده (۴) ارجاع داده شده است؛ حال آنکه سایر وظایف سازمان نیز می‌تواند به این ماده ارجاع داده شود. از این رو، دلیلی منطقی برای متمایز کردن فعالیت‌های بازتوانی و بازسازی و ارجاع به بند «ج» ماده (۴) وجود ندارد.

پیشنهاد: با بازگشت به متن مصوب کمیسیون (پیش از ویرایش)، بندهای «ح» و «خ» با یکدیگر تلفیق شود و تحت عنوان بند «ح» به صورت ذیل بازنویسی شود:

«ح»- ارتقای توانایی کشور برای بازتوانی و بازسازی پس از وقوع حوادث و بحران‌ها از جمله پیگیری ایجاد زیرساخت‌های لازم و تدوین ضوابط، فرآیندها و استانداردهای مورد نیاز بازتوانی و بازسازی با همکاری سازمان ملی استاندارد و سایر دستگاه‌های موضوع ماده (۲) این قانون

۷. جا افتادن عبارت «به انتخاب نمایندگان همان شهرستان» از تبصره «۴» ماده (۱۰)

پیشنهاد: تبصره «۴» ماده (۱۰) به صورت ذیل بازنویسی شود:

تبصره «۴»- در شرایط اضطراری، در ستاد استان، یک نماینده از بین نمایندگان استان به انتخاب نمایندگان همان استان و در ستاد شهرستان، نماینده شهرستان یا یک نماینده از نمایندگان شهرستان، به انتخاب نمایندگان همان شهرستان به عنوان عضو ناظر از مجلس شورای اسلامی حضور می‌یابند.

۸. نادرستی کاربرد ویرگول در سطر آخر جزء «۱» بند «ب» ماده (۱۴) و تکرار عبارت «وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی» در سطر چهارم جزء «۲» همان بند

پیشنهاد: ۱. بجای ویرگول در سطر آخر جزء «۱» بند «ب» ماده (۱۴)، حرف ربط «و» به کار رود. ۲. عبارت «وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی» در سطر چهارم جزء «۲» همان بند حذف شود.

۹. همپوشانی جزء «۵» بند «پ» ماده (۱۴) با جزء «۲» بند «ج» همین ماده در نتیجه ویرایش صورت گرفته؛ در متن مصوب کمیسیون، مسئولیت پایش و هشدار سیل به سازمان هواشناسی با همکاری وزارت نیرو داده شده بود. هنگام ویرایش، با این فرض که پایش و هشدار سیل و سیلاب دو مقوله از هم جداست، عین جزء «۲» بند «ج» ماده (۱۴) در جزء «۵» بند «پ» همین ماده تکرار شده، با این تفاوت که بجای «سیل» از واژه «سیلاب» استفاده شده است. این اشتباه موجب شده یک مسئولیت واحد، در دو بند جداگانه یک ماده دو متولی متفاوت داشته باشد. باید توجه داشت هشدار همیشه مبتنی بر پایش مخاطره است. مناسب‌ترین سازمان برای پایش و هشدار با توجه به وظایف قانونی، سازمان هواشناسی است. بنابراین، همچنانکه به تصویب کمیسیون رسید، این سازمان می‌تواند متولی پایش و هشدار سیل و سیلاب باشد و وزارت نیرو به عنوان همکار آن وظایف خود را انجام دهد.

پیشنهاد: جزء «۵» بند «پ» ماده (۱۴) حذف شود.

۱۰. ناهمگونی بندهای «ج»، «ر» و «ش» ماده (۱۴) با نظم نگارشی این ماده؛

مطابق اسلوب نگارش این ماده، وظایف هر وزارتخانه باید در یک بند تجمیع و وظایف سازمان‌های وابسته با عبارت «از طریق» متمایز شود.

پیشنهاد: بندهای «ج»، «ر» و «ش» ماده (۱۴) به شرح ذیل اصلاح شود:

۱. بند «ج» ماده (۱۴) به‌عنوان جزء «۴» به بند «ث» که بیانگر وظایف وزارت راه و شهرسازی است الحاق و به‌صورت زیر بازنویسی شود:
۴. از طریق سازمان هواشناسی کشور اقدامات ذیل را انجام دهد:
۲. بند «ر» ماده (۱۴) به بند «ذ» که بیانگر وظایف وزارت کشور است الحاق و بند «ذ» به‌صورت ذیل بازنویسی شود:
«ذ»- وزارت کشور موظف است:

۱. با همکاری ستاد کل نیروهای مسلح نسبت به انتظام امور و تأمین امنیت جانی و مالی مردم و سازمان‌های مسئول در شرایط اضطراری اقدام کند.
۲. از طریق سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور اقدامات ذیل را انجام دهد:
- ۱-۲. با همکاری نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و وزارت راه و شهرسازی، سازوکارهای لازم برای اعمال مدیریت رفت و آمد در شهرها و روستاهای آسیب‌دیده را اتخاذ و اجرا کند.
- ۲-۲. با همکاری پزشکی قانونی، نیروی انتظامی و متولیان دینی مذاهب رسمی کشور نسبت به انتقال، تشخیص هویت و تدفین متوفیان ناشی از وقوع بحران با رعایت آداب محلی و مذهبی ایشان اقدام کند.
- ۲-۳. نسبت به توسعه ایمنی، اطفای حریق، جست‌وجو و نجات آسیب‌دیدگان از حوادث شهری و روستایی در مراکز جمعیتی اقدام کند.
۳. بند «ش» ماده (۱۴) به شرح ذیل اصلاح شود:
«ش»- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی موظف است به‌منظور کاهش خطر حوادث و سوانح، از طریق سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور نسبت به آموزش و توسعه مهارت‌های نیروی انسانی در حوزه ساخت‌وساز اقدامات لازم را انجام دهد.

۱۱. نارسا بودن بند «د» ماده (۱۴) در نتیجه ویرایش صورت گرفته

پیشنهاد: بند «د» ماده (۱۴) به‌صورت ذیل بازنویسی شود:

«د»- وزارت نفت موظف است با همکاری وزارت کشور، با ایجاد زیرساخت‌های مناسب و ایمن، نسبت به ذخیره‌سازی مناسب حامل‌های انرژی (گاز، نفت سفید، بنزین، گازوئیل) و تأمین سوخت مورد نیاز مناطق آسیب‌دیده در شرایط اضطراری اقدام نماید.

۱۲. اضافه بودن حرف ربط «و» در سطر دوم جزء «۲» بند «ر» ماده (۱۴)

پیشنهاد: حرف ربط «و» در سطر دوم جزء «۲» بند «ر» ماده (۱۴) حذف شود.

۱۳. جا افتادگی حرف «ی» از واژه «دستگاه‌ها» در سطر دوم جزء «۲» بند «ژ» ماده (۱۴)

پیشنهاد: حرف «ی» به واژه «دستگاه‌ها» در سطر دوم جزء دوم بند «ژ» ماده (۱۴) اضافه شود.

۱۴. همپوشانی بند «ط» ماده (۱۴) با جزء «۴» بند «ژ» همین ماده:

در جزء «۴» بند «ژ» ماده (۱۴)، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف شده با همکاری سازمان بهزیستی و دیگران، سازوکارهای لازم جهت تأمین بهداشت و درمان (جسمی و روحی) آسیب‌دیدگان در شرایط اضطراری را برنامه‌ریزی و اعمال نماید. با این حال، در بند آخر این ماده، سازمان بهزیستی موظف شده با همکاری سازمان‌های

دیگر که در میان آنها وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی دیده نمی‌شود، به‌منظور تاب‌آوری افراد در برابر حوادث و سوانح، نسبت به مشاوره و حمایت‌های روانی- اجتماعی اقدامات لازم را به عمل آورد.

باید توجه داشت، بهداشت و درمان جسمی و روحی آسیب‌دیدگان در شرایط اضطراری نمی‌تواند جدا از مشاوره و حمایت‌های روانی- اجتماعی جهت تاب‌آوری افراد در برابر حوادث و سوانح برنامه‌ریزی، مدیریت و اجرا شود. این مباحث به رغم تفکیک‌های نظری، در عمل به یکدیگر وابسته و پیوسته‌اند و مدیریتی واحد نیاز دارند. با توجه به ظرفیت و مسئولیت حاکمیتی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، موکداً توصیه می‌شود این وزارتخانه دستگاه متولی باشد و سازمان بهزیستی کشور به‌عنوان همکار وظایفش را انجام دهد.

پیشنهاد: بند «ط» ماده (۱۴) حذف شود.

۱۵. نادرست بودن جایگزینی واژه «ابلاغ» بجای «تصویب» در سطر آخر ماده (۲۰) هنگام ویرایش متن؛ هیئت وزیران آیین‌نامه را تصویب و معاون اول رئیس‌جمهور آن را ابلاغ می‌کند. از این‌رو، جایگزینی «تصویب» با «ابلاغ» هنگام ویرایش اشتباه است.

پیشنهاد: بجای واژه «ابلاغ» در سطر آخر ماده (۲۰) از واژه «تصویب» استفاده شود.

۱۶. ناهمخوانی واژه «خدمتی» در تبصره ماده (۲۰) با صدر این ماده: واژه مذکور به اشتباه هنگام ویرایش اضافه شده است.

پیشنهاد: واژه «خدمتی» در تبصره ماده (۲۰) حذف شود.

۱۷. گویا نبودن عبارت «در غیر این صورت» در تبصره «۲» ماده (۲۱) در نتیجه ویرایش صورت گرفته؛ در متن مصوب کمیسیون، وضعیت مربوط به عدم پیش‌بینی مرجع صالح جهت رسیدگی به تخلفات یک نهاد، در تبصره‌ای جداگانه، پیش‌بینی شده بود. در ویرایش صورت گرفته، تبصره حذف و مضمون آن با عبارت «در غیر این صورت» به تبصره «۲» الحاق شده است. این امر موجب ابهام در مفاد پایانی تبصره «۲» شده است.

پیشنهاد: ضمن بازگشت به متن مصوب کمیسیون، عبارت «در غیر این صورت» و ادامه آن از تبصره «۲» حذف و تبصره «۳» به صورت ذیل به ماده (۲۱) الحاق شود. تبصره «۳» نیز به تبصره «۴» تغییر کند.

تبصره «۳» - در صورت عدم پیش‌بینی مرجع صالح جهت رسیدگی به تخلفات یک نهاد، گزارش تخلف و عدم اجرای تکالیف قانونی به مقام قضایی ارسال می‌شود.

پیشنهادهای نمایندگان

معاونت قوانین مجلس در تاریخ ۱۳۹۶/۷/۱۸، پیشنهادهای نمایندگان درباره لایحه مدیریت حوادث غیرمترقبه را چاپ کرده است. در این رابطه، ذکر چند نکته ضروری است:

۱. پیشنهادهای اول، دوم، سوم و پنجم در اصلاحاتی که در کمیسیون شوراها و امور داخلی صورت گرفت لحاظ شده است. در اصلاحات صورت گرفته، مسئولیت‌ها و نحوه نظارت و پاسخگویی در شرایط عادی و اضطراری مشخص شده و مدیریت منابع مالی به سازمان مدیریت بحران سپرده شده است. از این‌رو، نیازی به طرح پیشنهادهای مذکور در صحن نیست.

۲. پیشنهاد چهارم بر ادغام سازمان پدافند غیرعامل و سازمان مدیریت بحران و مرکز حوادث و فوریت‌های پزشکی در یکدیگر، تشکیل وزارت مدیریت بحران و صدور حکم رئیس جمعیت هلال احمر توسط وزیر مدیریت بحران دلالت دارد. طرح این پیشنهاد به دلایل زیر توصیه

نمی‌شود:

- اساس پیشنهاد مذکور، بهبود امداد رسانی در شرایط اضطراری است؛ در حالی که مدیریت بحران فراتر از امداد رسانی است و به مدیریت توسعه مربوط می‌شود. در نظام مطلوب مدیریت بحران، نیمی از برنامه‌ها و اقدامات مورد نیاز را پیشگیری و کاهش خطر و تاب‌آوری تشکیل می‌دهد. تنها ۳۰ درصد برنامه‌های مدیریت بحران به آمادگی و پاسخگویی در شرایط اضطراری مربوط می‌شود و ۲۰ درصد نیز صرف بازسازی و بازتوانی می‌شود. به همین دلیل است که در هیچ کشوری همه امور در سازمان مدیریت بحران متمرکز نیست. در کشور ما نیز مدیریت بحران به همکاری ده‌ها دستگاه و نهاد دولتی و غیردولتی نیاز دارد که سازمان پدافند غیرعامل، سازمان مدیریت بحران، مرکز حوادث و فوریت‌های پزشکی و جمعیت هلال احمر صرفاً بخشی از آن است. به عبارت دیگر، حتی در صورت ادغام سازمان‌های مذکور گشایشی در مدیریت بحران در کشور به وجود نخواهد آمد؛ چون ده‌ها کنشگر دیگر در این حوزه مطرح هستند که برای مدیریت مؤثر بحران باید با یکدیگر هماهنگ و هم‌افزا شوند.

- حوزه مأموریت سازمان پدافند غیرعامل به استناد ماده (۱) اساسنامه آن که پس از تصویب رهبری طی نامه شماره ۲/۹۴۵۰۲/۲۰/۲۰۰۲ ف.ک. مورخ ۱۳۹۳/۹/۱۷ ابلاغ و در روزنامه رسمی منتشر شده است، «افزایش بازدارندگی، کاهش آسیب‌پذیری، تداوم فعالیت‌های ضروری، تسهیل مدیریت بحران، ارتقای پایداری ملی در برابر انواع تهدید و اقدامات خصمانه دشمن» است. به عبارت دیگر، منظور از بحران در وظایف این سازمان، بحران‌های امنیتی است که بنا به تصریح ماده (۳) متن اصلاح شده لایحه از دامنه شمول آن خارج است. ادغام این دو حوزه با یکدیگر، روشی بوده که ابتدا در دوران جنگ سرد در کشورهای بلوک شرق به کار گرفته شد و امروزه ناکارآمدی آن به اثبات رسیده است. حتی در روسیه نیز تلاش‌هایی جهت گذر به رویکرد جامعه‌محور مدیریت بحران و تفکیک میان دو حوزه نظامی و غیرنظامی در حال انجام است.

- هیچکدام از سازمان‌هایی که ادغام و تبدیلیشان به وزارت مدیریت بحران پیشنهاد شده مناسب این ادغام نیستند. سازمان مدیریت بحران، از خود امکاناتی ندارد و تجهیزات و منابع دستگاه‌های دیگر از جمله سازمان‌های پیشنهادی برای ادغام را بسیج می‌کند. جمعیت هلال احمر براساس کنوانسیون‌های بین‌المللی، جنبشی اجتماعی و مستقل از دولت است که در ایران صرفاً به اقتضای شرایط متولی امداد و نجات شده و موظف است مقررات فدراسیون صلیب سرخ و هلال احمر را رعایت کند. کیفیت عملکرد مرکز حوادث و فوریت‌های پزشکی به پشتیبانی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی از آن وابسته است. مأموریت سازمان پدافند غیرعامل نیز غیرمرتبط با مدیریت سوانح و معطوف به تهدیدها و اقدامات خصمانه دشمن است. بنابراین، ادغام آنها به دلیل اختلالی که در کارکردهایشان به وجود می‌آورد مشکل‌آفرین خواهد بود.

۳. ششمین پیشنهاد به پرداخت خسارت حوادث امنیتی می‌پردازد، در حالی که بنا به تصریح ماده (۳) گزارش کمیسیون شوراها و امور داخلی مجلس، موارد امنیتی تحت شمول این لایحه قرار نمی‌گیرند. لذا، طرح این پیشنهاد موضوعیت ندارد.

جمع‌بندی

با اصلاحاتی که در کمیسیون شوراها و امور داخلی مجلس درباره مفاد لایحه صورت گرفته است، اشکالات اساسی لایحه برطرف شده است. آنچه باقی مانده اشتباهات شکلی-ویرایشی است که پس از تصویب لایحه در کمیسیون مذکور و در فرآیند آماده‌سازی گزارش آن برای چاپ رخ داده است. بنابراین، انجام اصلاحات مذکور در این گزارش که در واقع بازگشت به متن مصوب کمیسیون است، پیشنهاد می‌شود. همچنین، طرح موارد پیشنهادی نمایندگان در صحن به دلایلی که ذکر شد، موضوعیت ندارد. بنابراین، توصیه می‌شود مفاد لایحه، پس از برطرف کردن اشکالات ویرایشی فوق، مطابق با گزارش کمیسیون شوراها و امور داخلی مجلس به تصویب مجلس برسد.

